

Lausunto YVA-menettelyn soveltamisesta Gofsarfvik Oy:n perusparannushankkeessa, UUDELY/5685/2022

Rakennus- ja ympäristölautakunta 21.11.2023 § 149
814/11.01.00/2023

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Anu Hynninen, ympäristötarkastaja Elina Röman
etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi, puh. 09 29671 (vaihe)

Päätösehdotus Ympäristöpäällikkö Hynninen Anu

Kirkkonummen rakennus- ja ympäristölautakunta antaa asiasta UUDELY/5685/2022 seuraavan lausunnon:
Hankkeen vaikutukset tulee tuntea ja arvioida ennakkoon YVA- ja lupatarveselvityksessä esitettyä tarkemmin. Hankkeen toteuttamistapaa ja vaikutuksia tulee selvittää ainakin seuraavilta osin:

MAA-AINEKSET

Happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys vaihtelee alueella ranta-alueen suuresta todennäköisyydestä kentän länsiosan hyvin pieneen todennäköisyyteen. Rannan tuntumassa sulfidikerroksen on todettu alkavan 0–1,0 m syvyydellä.

Hankesuunnittelussa tulee varautua sulfaattimaista aiheutuvien riskien hallintaan. Koko hankealueen maaperä tulee tutkia sulfidimaiden varalta ennakkoon näytteenotolla. Maanäytteiden ottotiheyden ja näytteenottoaikkojen määrityksen tulee perustua pätevän asiantuntijan arvioon. Kaivuutoimenpiteitä tulee mahdollisuuksien mukaan välttää happamien sulfaattimaiden riskialueilla. Mikäli happamien maiden riskialueella ei ole mahdollista välttää kaivamista, tulee työmaavesien pH-arvoa seurata vähintään päivittäin. Yleisesti happamuus-emäksisyystilaa voidaan pitää kriittisenä, jos keskimääräinen pH alittaa tason 6 tai ylittää tason 9. Kriittisen tason alittuessa tai ylittyessä tulee suorittaa tarkennettu näytteenotto ja poisjohdettava vesi tulee neutraloida.

Sulfidimaiksi luokitellut kaivuumassat tulee toimittaa viipymättä jäteasemalle, muuhun vastaavaan asianmukaiseen sijoituspaikkaan tai neutraloida asiantuntijan laatiman tapauskohtaisen suunnitelman mukaisesti. Mikäli stabiiloituja savia hyödynnetään, tulee vesientarkkailua tehostaa.

Maa-ainesten välivarastoinnille ja mahdolliselle välppäykselle ja seulonnalle tulee etukäteen suunnitella sopiva sijainti riittävän kaukana rannasta, laskuojista ja haitankärsijöistä (erodoitumis-, meluamis- ja pölyämrisriski).

Koska maita ajetaan alueelle verrattain paljon, tulee hakijan osoittaa asiantuntijaselvityksin, ettei tuotavan maan paino aiheuta ongelmia naapurikiinteistöille. Hankesuunnitelmassa todetaan, että alueen laskennallinen varmuus sortumista vastaan on pääsääntöisesti hyvällä tasolla. ”Pääsääntöisesti hyvän tason” sijaan tulee olla varmaa, ettei läjitys aiheuta maan liikkumista naapurikiinteistöillä.

Koska maa-ainesten lähtöpaikkaa ei ole ennalta määritelty eikä maa-aineksia siten voida todentaa ennakkoon pilaantumattomiksi, tulee maa-ainesten puhtaus ja soveltuvuus hyötykäyttöön varmistaa systemaattisella

näytteenotolla (esimerkiksi edustava kokoomanäyte jokaiselta työmaalta). Vastaanotettavien kuormien tarkastamiseen tulee nimetä vastuuhenkilö.

SUOTOPATO, KOSTEIKKO JA TYÖMAAVEDET

Jatkosuunnittelussa tulee kuvata konkreettisesti ja riittävällä tarkkuudella vesienhallintaratkaisut ja toimenpiteet, joiden avulla kiintoaines-, ravinne- ja haitta-ainekuormitus Sarvvikenin lahteen estetään. Suunnitelma työmaavesien hallinnasta keskittyy nykyisellään lähinnä kiintoainekuormituksen vähentämiseen. Jää epäselväksi, miten hyvin suunnitellut rakenteet pidättävät liukoisia ravinteita tai haitta-aineita. Suotopadon ja kosteikon toiminta ja mitoituksen riittävyys tulee varmistaa kosteikkoasiantuntijalta. Työmaavesien käsittelyä suunniteltaessa tulee huomioida, että kosteikko toimii parhaiten kesäkaudella/kasvipeitteisenä.

Vesienhallintaratkaisut tulee toteuttaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta rakentamisen aikainen kuormitus saadaan minimoitua. Hankesuunnittelussa tulee esittää laskelmat hankealueelta mereen kulkeutuvien haitta-aineiden määrästä ja arvio vesienhallintamenetelmien tehokkuudesta sekä huomioida leutojen talvien ja rankkasateiden vaikutukset kiintoaines- ja ravinnekuormaan. Suunnitelmassa todetaan, että rakennustyöt on hyvä ajoittaa mahdollisuuksien mukaan ajanjaksoille, jolloin valumavesiä syntyy vähemmän. Jää epäselväksi, miten tällaiseen päästään hankkeessa, jossa rakennuskausi on lokakuusta maaliskuuhun.

Suunnitelmassa todetaan, että nykyistä kosteikkoa kehitetään hankkeen alussa asemakaavamääräykset huomioiden (asemakaavan mukaan kaikki yli 10 cm halkaisijaltaan olevat puut on säilytettävä). Suunnitelmasta jää epäselväksi, miten paljon nykyistä kosteikkoa tullaan muuttamaan ja muokkaamaan. Kosteikon rakennustyöt aiheuttavat tilapäistä vesistön samentumista, joten toimet tulee ajoittaa ajanjaksoon, jolloin vaikutukset vastaanottavan vesistön eliöstöön ovat mahdollisimman vähäiset.

Hankkeen vesistövaikutuksia arvioitaessa tulee huomioida myös vastaanottavan vesistön virkistyskäyttö.

Työmaa-aikainen meriveden tulviminen tulee tunnistaa yhtenä riskitekijänä, vaikka todennäköisyys olisikin pieni. Arvio tulvan todennäköisyydestä ja laajuudesta hankealueella tulee tarkistaa Tulvakeskuksen ylläpitämästä tulvakarttapalvelusta.

LUONTO

Perusparannettavan golfkenttäalueen valumavedet laskevat Sarvvikenin lahteen, jossa sijaitsee meriuposkuoriaisen (*Macroplea pubipennis*) esiintymispaikka. Meriuposkuoriainen kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajeihin, joiden säilymiselle tärkeää esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Esiintymispaikka on suojeltu Uudenmaan ympäristökeskuksen päätöksellä 12.12.2003 (UUS-2002-L-810-254). Suojelupäätöksessä kielletään esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen ja todetaan, että kielteisiä vaikutuksia voi aiheutua mm. ojitamisesta tai muusta alueen vesitalouden muuttamisesta; luontaisen kasvillisuuden poistamisesta, hävittämisestä tai vahingoittamisesta; kaikenlaisesta muusta toiminnasta, joka saattaa aiheuttaa haitallisia muutoksiaveden laadussa; sekä kaikenlaisesta muusta toiminnasta, joka saattaa vaikuttaa epäedullisesti erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan säilymiseen alueella. Hanke tulee suunnitella kaikilta osin siten, ettei meriuposkuoriaisen elinympäristölle aiheudu tai uhkaa aiheutua haittaa eikä sen esiintymispaikkaa heikennetä. ELY-keskuksen luonnonsuojeluviranomaiselta tulee varmistaa esitettyjen

lieventämistoimien riittävyys.

TARKKAILU

Lautakunta toteaa, että vedenlaatua tulee tarkkailla koko hankkeen ajan. Ensimmäiset näytteet tulee ottaa ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Suurin osa lähiympäristöstä on kunnallistekniikan piirissä. Suunnittelun yhteydessä tulee kartoittaa mahdolliset hankealueen läheisyydessä olevat talousvesikaivot, ja tarvittaessa ottaa vaikutusalueella sijaitsevat kaivot seurantaan.

MELU, PÖLY JA LIIKENNE

Melutasot tulee arvioida nykyistä tarkemmin. Suunnitelman mukaan toimenpiteiden aikainen melu golfkenttäalueella vertautuu kentän hoitotoimenpiteisiin. Tämä kuulostaa meluhaitan aliarvioinnilta hankkeessa, jossa on tarkoitus levittää jopa 200 000 m³ maa-ainesta, josta osa välpätään/seulotaan paikan päällä. Meluhaitan arvioinnissa tulee huomioida hyödynnettävän maa-aineksen laatu (karkean maa-aineksen käsittely aiheuttaa enemmän melua kuin hienomman).

Liikenteen vaikutuksia arvioitaessa tulee selvittää raskaan liikenteen osuus kaikesta liikenteestä ja verrata nykytilannetta hankkeen aikaiseen tilanteeseen (kokonaisuudessaan 13 000–14 000 kuormaa). Teiden soveltuvuus maa-ainekuljetuksille tulee varmistaa ennakkoon Sarfvikin yksityistien tiekunnalta, jonka kautta maita on tarkoitus kuljettaa rakentamisen toisessa vaiheessa. Maiden ajo ja erityisesti hienojakoiset maa-ainekset voivat liata päällystettyjä teitä, mihin pitää varautua asiallisella siivouskalustolla.

Suunnittelussa tulee varmistaa, ettei maa-ainesten käsittelystä tai liikenteestä aiheudu vähäistä suurempaa melu- tai pölyhaittaa lähikiinteistöillä (laki eräistä naapurussuhteista 26/1920, 17 §).

JOHTOPÄÄTÖKSET

Lautakunta toteaa, että ylijäämämaiden hyödyntäminen on suositeltavaa hankkeissa, joissa sillä voidaan aidosti vähentää neitseellisten maa-ainesten tarvetta ja vähentää rakennustyömailla syntyvien maa-ainesten turhaa ajoa maankaatopaikalle. Maa-aineksille on suunnitelmien perusteella todellinen tarve, ja hankkeen katsotaan olevan maa-ainesten hyödyntämistä eikä maankaatopaikkatoimintaa. Hankkeeseen ei lautakunnan näkemyksen mukaan tule soveltaa YVA-menettelyä YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon 11 b perusteella.

Lautakunta kuitenkin katsoo, että YVA-tarve syntyy YVA-lain 3.2 §:n mukaisen yksittäistapauksessa tehtävän harkinnan perusteella, koska hankkeella on ennalta arvioiden hankkeen koon, herkan luonnonympäristön, ihmisten elinolojen ja liikennevaikutusten takia hankeluettelon jätteenkäsittelyhankkeiden vaikutuksiin rinnastettavissa olevia todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka tulee tunnistaa, arvioida ja kuvata.

Päätös	Rakennus- ja ympäristölautakunta päätti päätösehdotuksen mukaisesti.
Tiedoksi	
Selostus	ELY-keskus pyytää Kirkkonummen ympäristönsuojeluviranomaisen kannanottoa siitä, onko YVA-menettelyä tarpeen soveltaa Golsarfvik Oy:n

perusparannushankkeessa. Kannanotto tulee toimittaa viimeistään 30.11.2023.

Hankealue sijaitsee Kirkkonummella Sarvikin kylässä noin 9 kilometrin päässä Kirkkonummen keskustasta. Valuma-alueen vedet laskevat golfkentän itäpuolella sijaitsevaan Sarvikiemiin, jonka rannalla on luonnonsuojelualue. Hankealueen pohjoispuolella on asuintaloja, pienyrityksiä sekä päiväkotia. Asutusta on myös alueen länsipuolella.

Kunnostuksen kohteena on Old Course-kenttä, jonka pohjan korko ja muoto estävät nykyisellään tehokkaan pintakuivatuksen järjestämisen. Sateisina aikoina kenttä jää märäksi, mikä aiheuttaa pelikauteen keskeytyksiä. Perusparannushankkeen tarkoituksena on nykyaikaistaa kenttä uusimalla kuivatus- ja kastelujärjestelmät, sähköistys sekä muotoilemalla kenttää uudelleen.

Kentän korotuksiin, muotoiluun ja muihin rakenteisiin hyödynnetään pilaantumattomia ylijäämämaita yhteensä noin 200 000 m³tr. Maa-ainekset tuodaan pääkaupunkiseudun rakennustyömailta.

Kunnostus pyritään toteuttamaan joutuisasti, jotta golfin pelaaminen häiriintyy mahdollisimman vähän. Hanke toteutetaan kahdessa vaiheessa ja arvioitu kokonaiskesto on noin 2–3 vuotta. Ensimmäisessä vaiheessa kuljetukset järjestetään pääosin Finnbyntien kautta (yht. noin 5 000 kuormaa) ja toisessa vaiheessa Sarvikiemintien kautta (yht. noin 8 000 kuormaa). Maa-ainesten kuljetus tapahtuu arkisin klo 7–18 välisenä aikana. Päivittäinen ajomäärä on keskimäärin noin 10–20 edestakaista kuormaa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin, joilla on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä, YVA-laki, 252/2017, 3 §). Golfkentän rakentaminen ei sisälly YVA-lain liitteen 1 hankeluetteloon, jossa määritellään menettelyssä poikkeuksetta arvioitavat hankkeet. Maankaatopaikat edellyttävät hankeluettelon kohdan 11 b mukaan YVA-menettelyä, kun mitoitus on vähintään 50 000 tonnia vuodessa jätteeksi tulkittavaa maa-ainesta.

YVA-menettelyä sovelletaan YVA-lain 3 §:n perusteella myös hankeluettelon soveltamisalaan kuulumattomaan hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain liitteessä 1 mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Päätöstä tehtäessä otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne YVA-lain liitteen 2 osoittamalla tavalla.